

SIGRID UNNSET har i USA gitt ut en bok, "Return to the Future", som i svensk oversettelse bærer titelen "Åter mot Framtiden". Hun forteller om 9. april i Norge, sin reise gjennom Norge under krigen, gjennom Sverige, Russland, Sibir og Japan. Følgende vil sikkert bli lest med interesse i Norge:

"I en artikkel i New York Times den 29 mars 1941 skriver David Anderson: "Det har vært noe av en overraskelse for britene å erfare nordmennenes intense bitterhet mot tyskerne. De er meget mere hevnløst enn hollenderne, franskmennene, belgierne og tsjekkoslovakerne". Men kan dette virkelig forundre noen? De andre har fått prøve urettferdighet, de har vært vant til langvarige besettelser og de har tidligere sett fiender begå grusomme og lavsinnede handlinger. Nordmennene har nå dag ut og dag inn i flere år sett utlendinger begå handlinger som vi hadde opphørt å tro noe menneske kunne gjøre seg skyldig i. Visst hadde vi lest om hvordan tyskerne bar seg ad i Belgia og Serbia under forrige verdenskrig, men vi var mer enn villige til å avferdige ryktene om skjendigheter med en skuldertrekning. - Om det ikke var direkte løgn, så var det i hvertfall utrolig overdrevet - trodde vi. Det har selvsagt i fredstid hendt i Norge at barn er blitt mishandlet og kvinner voldtatt, men forbryterne har alltid vist seg å være menneskelige vrak, svaksinnede eller sinnsyke. Vi hadde vennet oss til å tro at denslags handlinger aldri ble begått av normale mennesker. Nå settes menn og kvinner i fengsel uten lovlig grunn og det drives tortur overfor fanger - vi hadde glemt at noe slikt kunne være mulig. Man har brutt i stykker vårt rettsvesen - og intet folk hadde en så tuffestet respekt for lov og rett som vi. Iblant kunne det utarte til røtthaveri, som ikke var uten sine komiske sider. Men loven var for oss ikke befalinger og forbud som var påtvinget oss av politi eller hemmelige agenter, men lov og rett var for oss våre egne og andres tanker om vårt felles ansvar og våre felles rettigheter, tanker som var gjort til lov av representanter som vi selv hadde valgt. Og det hele ble gjennomført ved et rettsvesen som vi hadde tillit til. Slik har det alltid vært i Norge fra de tider da bønder og konger møttes på tinget for å drøfte med hverandre landets lover. - Kan det da forundre noen at vi intenst hater de fremmede, som med lovløshet legger det land øde som vi i tusen år har bygget med lov? Vi er blitt systematisk utplyndret av tyskerne. Vi har alltid visst at vårt land var relativt fattig på naturrikdommer, men erfaringen har lært oss at det godt går an å leve i et fattig land, om man med flid, omtenkksomhet og gjensidig bistand gjør mest mulig ut av våre naturlige hjelpemidler. Vårt lands økonomi var derfor en høyt utviklet mekanisme, men etter et års tysk ak brøt den sønder og sammen. I det internasjonale, vitenskapelige samarbeide inntok vi en akutt stilling. Nå arbeider fremmedfolket brutalt og målbevisst på å forvandle hele vårt oppdragsvesen - helt fra folkeskolen til universitetet - med det formål ikke å opplyse, men å formørke.

Kan noen undre seg over at vi hater dem som har angrepet oss, eller at vi ser fremtiden i møte med forferdelige anelser, hvor overbevist vi enn er om, at vårt land en gang etter skal bli vårt? Vi vet at vi må bygge opp fra grunnen av igjen hva vi har skapt i de siste hundre år eller mer, med folkets sjel forgiftet av et uutslukkelig hat."

EN ADJUTANT FRA DER FÜHRERS HOVEDKVARTER. (Fra Norsk Tidend) Stabsoffiser, major B. ble tatt til fange i Stalingrad da general Paulus' hovedkvarter ble inntatt og den 6. armé slått. I månedsvis var han taus. Men en dag syntes isen å skulle smelte, og en flom av kjennsgjæringer kom for dagen. De bekreftet mange ting som vi til da bare hadde antatt.

Før Hitler gikk til angrep på Sovjetunionen var major B. adjutant ved Hitlers hovedkvarter. Han er fremdeles en ung mann. Han var bare 15 år da Hitler tok makten i Tyskland. Han ble en varm tilhenger av der Führer.

- Jeg er forbauset over meg selv, fortalte han, ved å erfare at man kan komme til å hate fra bunnen av sitt hjerte en mann som man en gang omfattet med den største beundring og hengivenhet. Jeg fikk gjennomgå meget før det hendte. Det som jeg kommer til å fortelle, vil overraske Dem, fortsatte han. Vi offiserer talte om det for ikke så lenge siden. Jeg vet fra general Müller, og fra visse forberedelser som da fant sted, at Hitler gjorde seg klar til et angrep på Russland. Det foregikk i den dypeste hemmelighet så langt tilbake som 1. oktober 1940, før den russiske utenriksminister besøkte Berlin. Der ble tegnet korter over Sovjetunionen i all hast. Visse tyske armé-baser ble til og med flyttet østover. For de høyere offiserer ved hovedkvarterene var det en selvfølge at det neste slag skulle rettes mot Russland. Og det kom derfor som en stor overraskelse for noen av oss, da angrepet på Balkan ble lansert før angrepet mot Russland.

Jeg har grunn til å tro, at Hitler betraktet en langvarig krig som mulig i det øyeblikk han forsto - etter Frankrikes fall - at han ikke kunne få Storbritannia til å kapitulere. Dette var grunnen til at han først ønsket å slå Sovjet. Han ville forsyne seg med russisk menneskemateriell og råstoffer for å kunne fortsette krigen mot Storbritannia.

Det kan ikke være noen tvil om at angrepet mot Russland var planlagt som en lynkrig. Ved en rekke hurtige og dristige trekk og ved hjelp av - det forteller jeg Dem ærlig og oppriktig - en uhørt grusomhet - skulle den røde hær slås på flukt og tilintetgjøres. Major B. ga et eksempel på hva han mente ved "uhørt grusomhet". Ikke så svært lenge før angrepet i juni 1940 fikk jeg se en ordre utstedt ved der Führers hovedkvarter og undertegnet av general Müller og feltmarskalk Brauchitsch. Den sa: "Alle som tilhører den russiske intelligens, i hæren og blandt den civile befolkning - skal skytes". Det var kategorisk understreket at dette ikke bare gjaldt den røde hærs politiske kommisærer, men hver eneste kommandant i hæren. I byene og landsbyene gjaldt det ikke bare funksjonærer i statens tjeneste, men lærere, leger, ingeniører, forfattere, journalister og vitenskapsmenn. Jeg husker utmerket godt den siste setningen: "Jo mere hensynsløst vi løser denne saken, jo hurtigere vil vi vinne".

På spørsmål om denne ordre ble satt ut i livet svarte majoren: I noen av hærens avdelinger ble ordren praktisert straks. Men jeg kjenner noen generaler, som nektet å følge den. Med det påskudd at ordren ikke var undertegnet av Hitler personlig, gjorde de det på den måten at selv om hver kommisær som ble tatt til fange øyeblikkelig ble henrettet på stedet, ble hærens kommandanter og medlemmer av den russiske intelligens henrettet bare når de selv innrømmet at de var tilhengere av Sovjet-systemet. Men selv når ordren ble utført på denne måte, forårsaket den vel endeløse lidelser? - "Det vet De ikke godt som jeg."

I TRANSPORTEN FRA GRINI den 30 september 1943 til Tyskland befant seg følgende personer fra Oslo og omegn:

Odd Nansen, Eif Poulson, Oscar Fvittbraaten, Scott O. Isaksen, Arne Sosch-Hansen, Ola Bonnevie, Jan Norenberg, Kai Marstrander, Willy Johansen, Jens Gruner-Hogge, Charles Horne, Frithjof Reppen, Björn Danielsen, Johan Ström, Sigurd H. Hansen, Victor Andersen, Trygve Borg, Julius Evensen, Gudbrand Gaaserud, Per Haslum Andersen, Karl Reidar Lundgren, Harald Bjesdal, Lorentz Bingen, Paul O. Schmidt, Finn Dolvig, Oscar

Frédrik Elgethun, Hilmar Sörensen-Fosse, Krut Tharaldsen, Tibor Graf, Axel Middelthon, Per Dobbjoug, Sverre Engebretsen, Krut Strøm, Lions Hansen, Christopher Berg-Hansen, Ragnar Andersen, Willy Krognestad, Rolf Rendall, Karl Lund, Gunnar Pettersen, Hms Hoff, Johan Andreas-Lund-Johansen, Erik Magelsen, Egil Andersen, Rolf Nissen, Frode Rinnan, Erling Karstad, Abdullah Bin Mussa, Jens Berg med flere. —

NYHETENE FRA LONDON TORSDAG KL. 18,30

Nye tyske mord i Norge. Tyskerne i Norge har idag skutt 5 nordmenn som var plukket ut helt vilkårlig blandt innbyggerne i Drammen og Innödalen. Foranledningen til mordene var avsporingen av det tyske transporttog i Innödalen i forrige uke. Tyskerne påstår at det dreidde seg om en sabotasjehandling, men de innrømmer helt åpent at de skyldige ikke er funnet enda. Rettsreisen av de dømte motivares med at disse tilhørte kretser som ved sin holdning bidro til at slike handlinger kunne finne sted i

Sørfronten. Den 5. arme har nå sikret seg flere bruhoder på nordbredden av Volturno, både øst og vest for Capua, ett av dem den hovedveien til Roma krysser elva. Værføholdene holder seg fremdeles gode, og det er tørt nok til at de allierte kan bruke veiene under sin videre framrykking. Tyskerne yter imidlertid innbitt motstand og forsøker å holde de høydestillingene som behersker ølvebredden. De har blandt annet satt inn panserstyrker mot de allierte bruhoder, men engelskennene har allerede fått over tanks, og det utvikler seg forbitrede strider. Tyskerne innstiller seg åpenbart på å holde stillingene til det siste. — Inne i landet har den 5. armis høyre flyvåren erobret det viktige jernbaneknutepunktet Pontelandolfo mellom Capua og Terni. De har gått over Calore og innatt byen Guardia. — Lengst i øst har den 8. armé rykket fram 11 km siste døgn.

Det allierte flyvåpen griper energisk inn i kampene og har rettet kraftige angrep mot de tyske stillinger nord for Volturno. Jagerbombefly har tilintetgjort 10 lokomotiver og 51 jernbnevognar under et angrep mot jernbanen i Östitalia. — For første gang har fly fra Italia bombet tyske stillinger i Albania. Ved et angrep mot flyplassen ved Tirana, landets hovedstad, ble halvparten av flyene på bakken ødelagt. — Fly fra Middøsten har etter bombet den tyske flyplass Mariza på Rhodos. — De gjenværende italienerne i Jugoslavia slutter seg i stigende utstrekning til friskarene. Det pågår for øyeblikket heftige kamper nord og vest for Zagreb. 300 tyskere og kroatisk quislinger er drept og 355 tatt til fange. — Tyskerne har satt inn tanks mot jugoslaverne ved Susak og har brutt igjennom deres stillinger.

Italia har erklært Tyskland krig. Badoglio meddelte dette i en proklamasjon han leste opp i Bari-kringkastoren onsdag på Kongens og regjeringens vegne. Krigstilstanden trådte i kraft onsdag kl. 15. Badoglio bebudet en snarlig omdannelse av sin regjering: alle politiske partier ville bli representert, hvorved kravene til en demokratisk regjering kunne oppfylles. Når krigen var over, skulle italienerne selv bestemme sin forfatning. — England, USA og Sovjetsamveldet har anerkjent Italia som medkrigførende etter å ha mottatt Badoglios erklæring. Den allierte prussk understrøker imidlertid at ikke noe er endret i våpenstillingsbetingelsene for Italia I og med dette, Italia må selv vise om det kan utrette noe som krigførende, og da vil det kanskje oppnå visse lettelse i betingelsene. Men disse endringer kan bare skje ved en særskilt beslutning.

Østfronten. Den røde armé har utvidet besetning i de tyske stillinger ved Gomel, Kiev, Saporosje og Melitopol. Britiske korrespondenter ved fronten melder at slaget om Dnjepr aldri har vært med større hardnakketheit enn nå. Særlig ved Kiev er det en voldsom intensitet i kampene. Russerne har fått fast fot på vestbredden av Dnjepr og sender over voldige forsyninger av materiell for å sikre sine bruhoder. Syd for Kiev er gjennombruddet meget dypt og russerne forbereder herfra et stort anlagt angrep mot Ukraina. Det russiske artilleri på østsiden bombarderer ustanselig Kiev, som står i flammer. Tyskerne er i full gang med å ruse byen for alt av verdi. — Lenger syd har russerne brutt hovedforsvarslinjen mellom Saporosje og Melitopol på flere steder, enda tyskerne søkte å holde linjen for enhver pris av hensyn til retrettveien fra Krim. Kampene raser nå inne i Melitopols centrum, og jernbanelinjen fra Krim er avskåret. Russiske fly har bombardert Dsjankoj som er det viktigste jernbaneknutepunktet på Krim. — I Hviterussland kjempes det i Gomels gater.

United Press korrespondent i Russland melder at det russiske flyvåpen er det tyske totalt overlegent. Tyskerne har ikke kunnet hindre russerne i å sette over Dnjepr på en rekke steder. Luftkampene over Kiev de siste dager har vært uten sidestykke; tyskerne har tatt i bruk alle sine reserver, blandt annet jagerfly som ble kassert etter kampene i Frankrike 1940; men her ikke kunnet hindre de russiske angrep.

Konferansen i Moskva mellom de allierte utenriksministre vil begynne om noen dager. Pravda brakte i går det første russiske kommentar til møtet. Avisen har bestemt avstand fra ryktene om at Russlands kommende grenser eller Baltikums framtid skal drøftes. Det det gjelder er å finne en form for det beste samarbeid til forkortelse av krigen og å legge grunnlaget for samarbeidet etter krigen.

Det fjerne Østen. Amerikenerne har rettet et knusende slag mot den japanske base Raboul på New Britain. All motstand er opphørt i den nordligste del av øygruppen. Angrepet ble foretatt av den største flystyrke som noensinne har operert i Stillehavet. En stor mengde japanske krigsskip og en transportflåte som var konsentrert ved stranden, ble splittet. LicArthur slo til i det rette øyeblikk 177 japanske fly ble satt ut av spill på bakken eller i lufta. Tre japanske destroyere, en hel del handelsskip og havnebåter ble senket; en ubåt, to større slepebåter og 7000-tonner ble alvorlig skadet. En japansk radiostasjon, flere ammunisjonslagre og en rekke hærleire er ødelagt. De allierte mistet bare 5 fly.

Flyangrep. Jagerfly fra det britiske flyvåpen har senket to mindre fiendtlige skip utenfor Brest. Amerikanske tunge bombefly understøttet av Thunderbolt jagere har bombet mål i Midt-Tyskland. Britiske jagerfly angrep i går kommunikasjonscentra i Nordfrankrike. Ingen fly savnes etter disse toktene. — Det meldes om store ødeleggelser etter brannene i Focke-Wulf-fabrikken i Mienburg (Östprøyssen) som ble forårsaket ved det amerikanske flyangrepet i går.

Noen få tyske fly slapp en del bomber over spredte steder i Östølgland i natt. Skaden var liten og befolkningen hadde ingen døde og bare få sårede.

Azorene. Det hersker enighet på alle hold om betydningen av den engelsk-portugisiske avtale om at engelskennene skal få benytte Azorene som basis for beskyttelse av handelsskipfarten. Olje- og tanktomasje vil kunne spares, foruten at fly og krigsskip kan operere mot ubåtene midt i farsonen og nærmere sine kilder. Avtalen tillegges stor militær og politisk betydning.